

Ի ՓԵՇԹԱ

Փեշթապէս կը ծանուցուի թէ 70 դէ-
ղաքներ իրենց ձիերով և սայլերով նըս-
տած էին մեծ մակդիւրի մը մէջ, վասի գե-
տին վրայ, Օրդուի մը իր թոյլարարի երթա-
լու համար, Չարին աւելի թեւաւորած
լինելով, մակդիւր չընցաւ, և 55 անձինք
խեղդուեցան:

Ի ԼՈՏՏԻՆ

Ի Լոտտոն Ռապիւնիս ֆրանսական
պատերազմներու ջոկատներէն պարզող Պ.
Սըթթըն և Պ. Սըթթըն պատմական
գաղափարները ներկայացան յայտնի և ան-
բարոյական պատերազմներ և գեղարու-
թեան հասարակութեան մատուցած լինելու
ամբողջական ծանոթութեամբ, թէ ևս այս պատերա-
զմներու փրկանքի մէջ իր թոյլարարի, բայց
անգործ գաղափարներ հրամայեց որ յիշեալ
պատերազմ, թուով 24, այսինքն, և յաւե-
ցաւորը եղեանագոյն տեսնելու առիթ
հասնուի:

ԿՐՈՒՄԻՒՄ Ի ԲՐՈՒՄԻՒՄ

Բրուսիոյ նախալրժարանաց վերա-
բերեալ օրինակ ձին համեմատ, որ ներ-
կայացուցաւ Բրուսիոյ երեսի, Ժողո-
րդին, վարժարանաց հակելու պաշտոն
ունեցող իշխանութիւնը պիտի որո-
շեն ուսմանց յայտարարին և վարժա-
րանաց ներքին կարգադրութիւնը,
նախալրժարանաց կարգադրութեան
մէջ, ըստ կարելոյն ի նկատ պիտի
աւանդուի աշակերտաց կողմէն, Սկզբ-
բարձր, ոչ մէկ տղայ իւր գաւառու-
թեան համեմատ կրօնական ուսու-
մէ զուգի չպիտի լսողուի: Կրօ-
նական ուսումը պիտի ուղղուի ձե-
ռահաւ կրօնային հասարակութեանց
կողմէ, որոց ներկայացուցիչներուն
կարծիքը պիտի աւանդուի ուսմանց նոր
պարագայերու հաստատման և կրօնա-
կան նոր դասադրոց որոշման առթիւ:
Կրօնային հասարակութեան պատուի-
րակներ արտօնեալ են ներկայ լինել
կրօնային ուսմանց, աշակերտներու
հարցումներ ուղղել և ի վերջ դասին
ուղղել վարժարանութեան կէտերը
զորոք ուղղել բացառապէս վարժարանը:
Կաթոլիկ կամ աւետարանական կրօ-
նային ուսման գաղափար, անոր ուղղու-
թիւնը պիտի յանձնուի տեղւոյն կա-
թոլիկ ժողովրդագրական, կամ բողո-
քական հոգիին:

Եւրոպայի մէջ կրօնային ուսման խն-
դիր կրկնական խնդրոց կարեւորա-
գոյններէն մին է այժմ, ըստ որում
վարժարան-հասարակութեան շէնք
ունի, և Բրուսիոյ կրկնական նոր օ-
րէնքն այս յարաճուն հոգածութեան
հետեւեալ կը ջոկեն:

ԱՆԿԻՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆԻՍ

Բաց ի 75 միլիոն ֆրանքի ոսկեգրան
գում փոխ առաւ Ֆրանսիոյ Պաշտպա-
նական զորքան մէկ ու կէս միլիոն ապ-
րանք տարող թիւերով: Բաց անոր
օրինակ, և 600 000 տեղք ոսկեգրան
կուտայ Պաշտպանական:

ՏԻՐՔ. ԲՈՒՆ. — ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԻ

ՏԻՐՔ. ԲՈՒՆ. — ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԻ
Եթ ինքն եւս թողարկուի ուսի, և երբ
երբեք տեղն է ըսելու. Բիւր, գտնու
թիւն:

ԱՅԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Արաշու. Դարեանց փանջար
տեսու. Գեր. Մարգարէս եպիսկոպոս
հասնելուն երկի իրկուսն մարտադար
հասնելով, այսօրեան գումարներ ին-
մակայութեան ժողովոյ կը ներկայանայ
գործակալան անցնալ տարեշրջանի եւ
փանջարի գործող նկատմամբ տեղե-
կութիւններ հաղորդելու համար:

Եկեղեցական համադրուած Ժողո-
վոյ Յանձնախումբն հրաւիրեալ է վա-
ղիւ իւր վերջնական նիստն ընելու և
որոշելու համար սոյն Ժողովոյ գու-
մարման օրը:

Հետեւեալ կը հաղորդեն մեզ.

Սեբաստիոյ կամիս գիւղէն, հայ երե-
ւանապետ մը՝ Նոյն գիւղէն օրինակ մը
հետ՝ ապէս հիւսիս արարող օրինաւոր
ապաւն առնուածէն ետք, անցաւ Բեռլին
առանց պատմութիւն, կնոքն հետ կը գտնուի,
և հիւզէ զայն թողուլ ինքն հաստատութիւն
լինելուն և մինչեւ ցարդ անարար վարդ
մը ունեցած ըլլալուն կը վկայեն Կոստան
գիւղի արմալը հաստատութիւնը: Ասկից
երկու ամիս առաջ յիշեալ երկուստեք
իւր կրտսեր եղբոր խոսքովն սիրահա-
րելով գիւղեանց հիւանդ զայն, և իւր օ-
րինաւոր կնոք լսելով, կը փախչի, և
հիւանդատուն ի Սեբաստիոն, ապա յեն
հանդիպում չգտնելով, քիչ տեսնել հիւանդին
ի Շապիւր Գարսիսիւր. ուսկից եւս հա-
րաւանելով՝ ուր ուրեմն կը գիւղէ մայրա-
քաղաք ուր կը գտնուի այժմ:

Այս գաղափարները գիւղացի յայտ գրեալ
է Նախալրժարանաց անգլիկաններն,
որոց պատրաստուած են արդէն հարկ եղած
գիւղեմանք ընել: Աւստի խնդիրն աւելի
ծանր կերպարանք չառնելու համար,
ներկայիս Կոստ. Ժողովոյ խորին ուշա-
դրութիւնը կը հրաւիրեն:

Ծառալիկայ կերակել. 11 նոյեմբեր,
Հայ Հոռնականաց Բերայի Ս. Աստու-
ծածին եկեղեցւոյ մէջ պիտի կատարուի

Անտոն Էֆ. Ագարեանի գտնուի՝ Օր. Ան-
տոն պատկերաբան ընդ Վիշնէ Էֆ.
Գասպարեանի, Պատիկ հանդէսը պիտի օր-
էն Ագարեան Գերապետ:

ՊԱՐԶ ՕՐԱՅՈՅՑ
1891

ՓՈՒՆԱԿԱՆ ԳԵՐԱՅՈՅՑ

ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ս. ՓՐԱՅԻ ԱՅԳ. ՀԻՄԱՆԱՆՈՒՄ

ՏՊԱԿ Գ. ՊԱՆԱՆԱՆԱՆ

Գին 40 փարա

Կեդրոնաւորին է Այգ. Հիւանդանո-
ցի Հոգարարութեան գրասենեակը. Կ.
Պոլիս, Մեծ-Նոր-խան, միջնայար, թիւ
48, 49, 50:

Հիւանդանոցի Հոգարարութեան կնի-
քը չկող օրինակները վաւերական չեն:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԴՈՒՄԻՒՄ

ԵՒ ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ

Թագապետական Ժ. չըմանակին
(Գաղափար) տնօրէն անուանուեցաւ
Մէհմետ Ալի Էֆենտի, Էփենտի նախ-
կին հաշուակալ Սեբաստիոն:

Երրորդ կարգի Օսմանիէ պատ-
ուանական տրուեցաւ Բ. զորքաւանակին
Միւրիմանլըն Մուսթաֆա փաշայի:

Երրորդ կարգի Մէհմետիէ՝ փա-
տարան Պ. Բեքտէլի:

Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Արտա-
քին գործող նախարարութեան հեռա-
գրական սենեկի բարտեղարներէն
Ֆաթի Կէլի:

Երրորդ կարգի Մէհմետիէ՝ նոյն
սենեկի բարտեղարներէն Ալիյալ Մ.
Ֆէնտիլի:

Ի ԿԱՍՏ. ՊԱՆԱՆ

Դատական նախարար Վսեմ. Բիւլ-
փաշ և Գաղափար Բրուսիոյ պէ-
րէկ յայտարարեց իւր պաշտոնը
հաշտելու և Վսեմ. Սուլթանին հրամաններ
ստանալով, իրենց պաշտոններէն
զարժան:

ԲԱՐՁՐ. ՄԵՐԵ-ԵՊԱՐԲՈՐ

Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Բիւլ-
փաշ անձնական տեղափոխեան պատ-
ճառաւ երէկ եւս Բ. Դուռը չընցաւ:
Վր յուսացուի թէ Բ. Բարձրութիւն
այսօր օրը իւր պաշտոններէն
զարժան:

Ի Բ. ԴՈՒՄԻՒՄ

Գաղափար Բրուսիոյ պէ-
րէկ և հաշ-
ուակալ Բիւլ-փաշ և Վսեմ. Բիւլ-
փաշ զոյնքն և Ներքին գործող Վսեմ.
նախարարին հետ խորհրդակցութեան
վերաբերեալ ինչ ինչ խնդրոց վրայ:

Հայաստանի գեղարուական ու անդ-
րկական գեղարուական աւազին թարգ-
ման երէկ Բ. Դուռը չընցաւ և յա-
ջորդարար տեսակցեցան Արտաքին
գործող Վսեմ. նախարարին և Վսեմ.
խորհրդակցեցան:

ՕՍՄԱՆԱՆ ԲԵՐԻՆ

Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ՝ կայ-
ալատան մէջ յանձնաժողով մը կազմ-
ուած է ընդ նախալրժարութեան կայ-
ալատան առաջին աստիճանը Վսեմ.
Սուրէիս փաշայի և անդամակցութեամբ
Եւթմալիս նախարար Վսեմ. Բակը
փաշայի, Մարաշի Վերտանուէ Վսեմ.
Հասան Մեհմետ փաշայի, Երկրագործ-
ական Դարաւան ընդհանուր տնօրէն
Վսեմ. Բորիսովալ Միւրիման Էֆեն-
տի և Բեքտէլի քրտիկ Վսեմ. Նուրի
պէլի:

Հասկցուած ըլլալով որ եթէ Բե-
քտի վարչութեան կանոնադրութեան և
յանձնարարութեանց տնօրէն մէջ նա-
խալրժար ինչ ինչ կարեւոր բարեփոխու-
թիւնը ի գործ դրուին, բայց ի այն
700,000 ոսկիէն զոր ամեն տարի Բե-
քտին կը վճարէ Հանրային Պարտու-
յալարութեան և բաց ի այն խառն հա-
տոյթի բաժինէն որ Բեքտի վարչու-
թեան կը պատկանի, կար- կաւալա-
րութեան բաժինն տարեկան մէկ քանի
միլիոն ոսկի պիտի իյնայ, կայս Դու-
րան պաշտոն յանձնած է յիշեալ յանձ-
նաժողովին՝ մանրամասնարք. քննել
այդ կէտն և որոշել աստիճանն այն չա-
հոց որք յաւաք պիտի գան Բեքտի
կանոնադրոյն ու յանձնարարութեան մէջ
նշանակեալ կարեւոր բարեփոխմանց
գործարարութեանը:

ԹՈՒՄԻՒՄ ԵՒ ՍԵՐՊԻՆ

Ըստ տեղեկութեանց Հափթի, սե-
րպիական կառավարութիւնն օսմանեան
կառավարութեան զինելով առաջնա-
րած է պայմանագիր մը կնքել՝ ոճա-
գործաց փոխանակման համար:

ՏՈՒՄԻՒՄ ԲՈՒՆ ԳԻՆՏԸ

Սուրէի կնիման թէ ձեռնհաս իշ-
խանութիւնը օսմանեան մէկ քանի
գիւղեմանք ընտրելով վրայ է, ներկայ
գտնուելու համար ՏԻՐՔ. ԲՈՒՆ հրա-
պարակախօսութեանց ի մասին թո-
քալարի գործունէութիւն:

ԴԱՏԱՍՏԱՆ
ՀԱՅ ԱՐԱՐԱՏԱՆԵՐ

Վաղը երեւոյնաւոր տեսնին առջե-
տեղի պիտի ունենայ երկրորդ գաղա-
փարութիւնն Միւրիման, Արաքսամի ու
փախուսական Համարաճուի, որք ի
Պէտիւրեանէ ձերբակալուած էին և
որոց վրայն տնօրէններ գտնուած էր
վրան մեկը ըմբիշներ նկարուած:

ՀԱՐԱՐԱՐԱՆԻ ԱՆԿԻՆԱՆ

Համադրային Անկիւնոցի յանձնա-
ժողովն երէկ ի նիստ գումարեցաւ
Մայիսի մէջ:

Եւթմալիս նախարար Վսեմ. Բակը
փաշ և Առեւտրական ու Հանքագու-
ղիւնութեան նախարար Վսեմ. Բաիֆ
փաշ, Նախիլի մէջ կարեւոր գոր-
ծող կարգադրութեան գրադած ըլլա-
լով բացակայ էին: Այս պատճառաւ
նստին նախադահնջ Ձիւնորական Բըն-
իէ Յանձնաժողովոյ անգամ Ֆէրիդ
Ինչիֆիֆ փաշ:

Կառուցանելի չէնքն համար, ո-
րուն յատակաձեւն ու քարտէսը վեհ.
Սուլթանին հաւանութեան արժանա-
ցած են, 40,000 ոսկի ծախք հաշուած
է. Յանձնաժողովն իւր երեկի նստին
մէջ խորհրդակցութեան կատարեց
այդ գումարը հանգանակութեամբ
հայթայթելու և ալ խնդրոց վրայ:

ՊԱՇՏՈՆ ԲԱՐՁՐԱՆԻՒՄ

Պոլսի քարափանց արտօնատնիքով
փոխանորդ Պ. Կուսնէ լեւեւ նախըն-
թաց իրկուսն Բարիք պիտի ուղեւորէր,
սակայն վերջին պատճառն իւր ուղեւո-
րութիւնը վաղուան յետաձգած է:

Գաղափար չինութիւնն արտօնող
կայս. Ֆէրիմանք երէկ իրկուսն Բ. Դրան
կողմէ հաղորդուեցաւ Առեւտրական
և Հանքագուղի չինութեանց նախարա-
րութեան. Հետեւաբար հարկ եղած
պայմանագիրն ու յանձնարարագիրն այ-
սօր պիտի ստորագրուին ու պիտի փո-
խանակուին նոյն նախարարութեան և
Պ. Կուսնէի միջեւ:

ԹՈՒՄ ԶԻՊԱՏՈՒՄ

Տրապիզոնի առեւտրական հիւպատո-
սարանի քարտուղար և թարգման Պ.
Վալտիմիր Չիմեմեման Կարին փոխադ-
րուած է նոյն պաշտօնով, Կ. Պոլսի
առեւտրական գեղարուական կցորդներէն
Պ. Նիւրայ Սըրէպուլայէֆ Տրապիզոնի
հիւպատոսարանին քարտուղար եւ
թարգման, և Պ. Նիւրայ Չիմեմեման
նախարարութեան օգնական, Կ. Կոստան-
դար և թարգման անուանուած են:

Դաւթիէի հիւպատոսարանին թարգ-
ման Պ. Ալեքսանդր Սըրէպուլայէֆ
նախարարութեան գեղարուական երկ-
րորդ թարգման անուանուած է:

ԱՐԵՎԵԼԱՆ ԵՐԿԱՐԱՆԻՒՄ

Արեւելեան երկաթուղեան ընկե-
րութեան վարչական խորհրդոյ ան-
դամ ինչպէսնաւ աւստրիական Պանք.
վէրէյնս գումարման ներկայացուցիչը
վերջին յարաձայնի զուգարարութեան
նշանակով Վիլհելմ, խորհրդակցեց եւս
Արեւ. երկաթուղեան ապալայ կազ-
մակերպութեան վրայ, որոյ մասին
կատարեալ համաձայնութիւն գործակեր
է: Միւլիս ցարդ ընկերութեան տնօ-
րնութեան կեդրոնը Բարիք կը զբո-
ւնուի: Վերջինիս գումարման մէջ
որդուած է որ յաւաքիկային մէջ եր-
կաթուղեան զահագործման ու ապրա-
նաց փոխադրման վերաբերեալ ամեն
ինչ Կ. Պոլսի մէջ կազմելի մասնախմբի
մը իրաւասութեան պատկանի, մինչ
ընկերութեան վարչական և եւթմալի
կան գործող տնօրէնութիւնը պիտի յանձ-
նուի Արեւ. երկաթուղեան վարչական
խորհրդակցին, որուն կեդրոնը Վիլհելմ
պիտի ըլլայ, Բարիքի մասնախումբը
պիտի լուծուի եւ վարչական խորհրդ-
ոյ նիստերը տեղի պիտի ունենան ի
Վիլհելմ:

ՕՍՄ. ՍՊԱՐԲ Ի ՊԵՐԼԻՆ

Երկու շաբաթէն Պէրլին պիտի ուղե-
ւորուի Եւթմալիս տնօրէն վեց սպայք
երեք տարի ծառայելու համար գերմա-
նական բանակին մէջ, Ասոնց պիտի ու-
ղեկուի զորավար Զօպի փաշ, Այդ սպայք
բանակին մէջ ընդունուելէ առաջ վեց ամ-
սոյ շաբ. վարժարան մը պիտի յանձնեն
գերմանական իւրան ուսանելու համար,
Զօպի փաշ գերմանները ամայ վերջեր
մայրաքաղաք պիտի գառնայ, իւր հետ
երեք շաբ. մը թուրք սպայներ որք իրենց
գիւղեմանական ծառայութիւնն աւարտած
են ի ֆերմանիս:

ԱՌՈՂՁԱՊԱՆԱՆԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հալէպէն եկած հեռագրական տեղե-
կութեանց համաձայն՝ Նոյեմբեր 5ին Նոյն
քաղաքին մէջ հիւանդութիւն 4 մահ պատա-
հած է և Մարաշի մէջ 11, Նոյեմբեր 3ին
Սուրիայի մէջ 7 և Պիլէքի մէջ 8:
Սուրիայի եկած հեռագրից եւս կը
ծանուցանեն թէ Նոյեմբեր 3ին Համաի
մէջ հիւանդութիւն որ և է գէպը ու մահ պա-
տահած է, Համաի մէջ Նոյեմբեր 4ին հեռ-
ագրութիւն 9 գէպեր և առաւելուս բոլ-
նուածներէն 24 մահեր պատահած են:

Մասնաբերէն եկած հեռագրի մը կը
ծանուցանէ թէ Սեբիլիէ գաւառի Բէր-
պիլի գաւառակին Բէրբիւրի քաղաքի
մէջ փողացաւ երեւան եղած ըլլալով 16

մահեր պատահած են: Տեղական իշխա-
նութիւնն անմիջապէս թիւիներ զրկած է
այդ քաղաք, որ արտաքին յարաբե-
րութեանց արդիւնք է մինչեւ որ այդ
սխառ անհեռացայ:

Առաջնապահական վարչութիւնը երէկ
հեռագրեց բոլոր քարանձիւնայի կայա-
նաց թէ թշուառի այցելութեան են-
թակեալ իւրան նշանակեալներէն երկու նա-
ւերուն գիւրե ժամանակ Բեքտէլի չի տը-
րուի:

ՎԵՐԱԿԱՆԱՆ ԱՏԵԱՆ

Վերաբերել ամենի առեւտրական հիւ-
պատարար զարաթ օրէն սկսեալ ա-
ռաւտները ծառ ցին պիտի բացուի եւ
մինչեւ ժամ 7 ներքին գործերով գրադելի
յետոյ գաղափարութեանց պիտի սկսի:

ՋԵՆԴԻ ԱՐՏՈՆԱԿԻՐ

Սպարապետ Դուռն հրահանգ ուղղե-
լով որոց որ անկ է, ծանոց թէ երբ պա-
հապար, անտառապար, հովիւք և ու-
ղեւորք գէնք կրելու համար արտօնու-
թիւն ուղեւ, պէտք է նախ անոնց անց-
եալ կտակը քննել, երաշխայի որ մահ-
ուել և յետոյ հինգ դրուշի փոխարին տալ
արտօնագիրն, որ մէկ տարուան համար
միայն ընդունելի ըլլայ:

ՊԱՏՈՆ ԲԱՐՁՐԱՆԻՒՄ

Գաղափարականութեան կողմէ պատուա-
տի համար կեդրոնական գեղարուներ
հաստատուած և թիւիներ սահմանուած
ըլլալով, Ներքին գործող նախարարու-
թիւնը հրահանգ ուղղեց ամեն կողմ եւ
ծանոց որ շատապատուած տղաքեր
վարժարանաց մէջ չընդունուին և ժո-
ղովրդեան յորդորներ կարգադրուելով կեդ-
րոնական գեղարուները տարուին և ձրիա-
րար պատուաւորուին: Նոյնպէս իմաններն
ու մուլթարները, երբ իրենց թաղերուն
մէջ ծաղկի հիւանդութիւն պատահի, ժո-
մանակին իմաց տան թաղապետութեանց:

ԱՐՏՈՆԱԿԻՐ

Եւթմալիս նախարարութիւնը պատ-
րաստութիւն կը տեսնէ մէկ քանի օրէն
մէկ մէկ ամսաթուոյ վաւերութեան համար
կառավարական պաշտօնէն:

Գաղափարականութեան եւս հարկ ե-
ղած միջոցներ ձեռք առնելու վրայ է
որդուի իւր պաշ

ՏԳԱՆԴՈՒԹԻՒՆ, ԱՐԵՎԵԼ* ԼՐԱԳՐՈՑ

